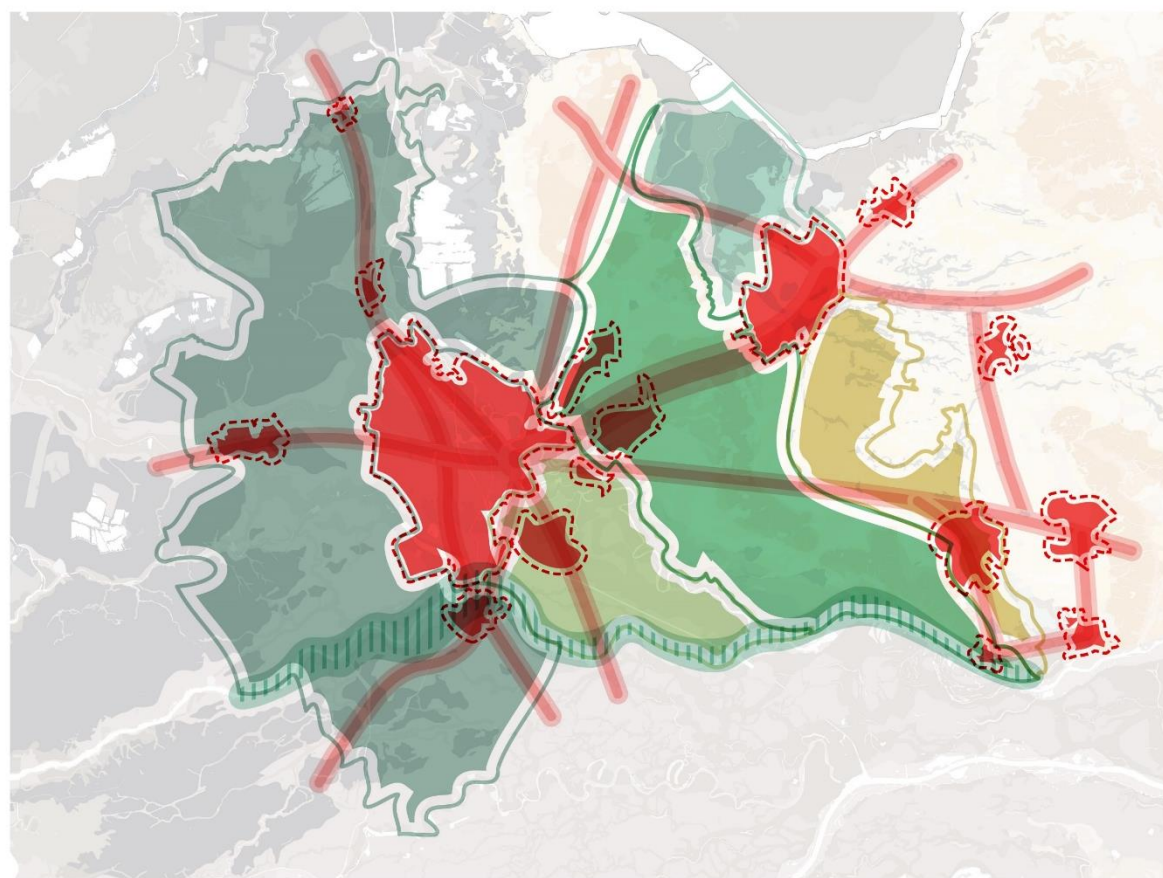

Gebiedsatelier Provincie Utrecht – PS sessie 11/06/2025

Gebiedsindeling Wijziging Omgevingsvisie

Gebieden

- Groene Hart (Noord en Zuid)
- Eemland
- Utrechtse Heuvelrug
- Kromme Rijng gebied en Eiland van Schalkwijk
- Gelderse Vallei
- Stedelijk Netwerk*
 - Metropoolregio Utrecht (MRU)
 - Wageningen-Edo-Rhenen-Veenendaal (WERV)

Zone

- Nederrijn-Lek

* Kleinere kernen zoals Mijdrecht, Soest of Renswoude zijn onderdeel van de vijf landschappelijke gebieden.

20/06/2025

Vereniging Deltametropool

Inhoudsopgave

Inleiding, achtergrond en doel	3
Groene Hart	5
Eemland	8
Gelderse Vallei	10
Kromme Rijn Zone & Eiland van Schalkwijk	13
Utrechtse Heuvelrug	16
Stedelijk Netwerk	19

Inleiding, achtergrond en doel

Op 11 juni is er een atelier gehouden met de Provinciale Staten, ten behoeve van de wijziging Provinciale Omgevingsvisie. Het doel van de sessie was om een check te doen op de gebiedskwaliteiten en -opgaven, overeenstemming te vinden over de belangrijkste hoofdkeuzes en hoofdprioriteiten per gebied

Tijdens deze eenmalige sessie was er tijd om zes gebieden te bekijken, verdeeld over drie tafels. Die gebieden waren het Amsterdam-Rijnkanaal als onderdeel van het Groene Hart, de Heuvelrugzone tussen Utrecht en Amersfoort, de Eemzone, de Beekdalzone als onderdeel van de Gelderse Vallei, de stad Utrecht als onderdeel van het stedelijk netwerk en de Kromme Rijnzone.

Groene Hart

11/06/2025

Achtergrond

Het Groene Hart kent sterke contrasten in geomorfologie: open vs. gesloten, rustig vs. druk, bebouwd vs. onbebouwd. Het landschap bestaat voornamelijk uit open veenweiden met hoge biodiversiteit. Het gebied faciliteert wonen, werken en recreatie, en is goed bereikbaar via snelwegen. Belangrijke economische sectoren zijn melkveehouderij, machinebouw en bouw.

Toekomstige opgaven zijn: stabilisatie van veenbodems, robuust watersysteem, versterking van het Amsterdam-Rijnkanaal, herstel van natuur en biodiversiteit (Natura 2000, stikstofreductie, waterkwaliteit), en ruimte voor energietransitie (wind, zon, onderstations).

Eerste reacties uit zaal

Vanuit de zaal zijn verschillende aandachtspunten ingebracht met betrekking tot de opgaven in het Groene Hart. Er werd benadrukt dat de opgaven in dit veeweidegebied een sterk regionaal beleid nodig heeft, wat nu ontbreekt. Ook werden er vraagtekens gezet bij de opgave voor de energietransitie, deze wordt in het Groene Hart expliciet benoemd maar in andere gebieden niet. Juist in een gebied waar een van de hoofdkwaliteiten het open karakter is moet deze opgave heel goed worden ingepast. Ook werd er gesproken over de kleine kernen in het Groene Hart en hoe deze vitaal te houden. Bij het toekomstbestendig maken van het veeweidegebied, en daarmee het opzetten van het waterpeil, zal dit consequenties hebben voor het landgebruik waarbij landbouw een transitie zal moeten inslaan.

Een algemene opmerking die bij dit gebied ter sprake kwam was het behandelen van landbouw en natuur samen. Op de thematische kaarten die voorbijkwamen in de presentatie werden deze samen laten zien. De opmerking was dat het thema niet 'landelijk gebied' is, maar landbouw of natuur, en een heroverweging om deze apart te behandelen zou op zijn plek zijn.

Amsterdam-Rijnkanaal

Algemeen

Dit is de noordoostelijke hoek van het Groene Hart. Aan de oostzijde wordt het gebied doorsneden door het Amsterdam-Rijnkanaal, snelwegen en een spoorlijn, maar hier liggen ook enkele rivieren. De infrastructuur werkt als een barrière in de groenblauwe verbinding tussen de Vinkeveense Plassen en de Loosdrechtse Plassen. Aan de westzijde ligt het open veenweidelandschap waar het Groene Hart bekend om staat. De grote opgaven in dit gebied zijn het zoekgebied voor waterberging van Centraal Holland

om als piekberging het kanaal te ontlasten en een energieopgave, met name in de vorm van opwekking door wind.

Er werd benadrukt in de discussie dat er veel belang is om ook over de provinciegrenzen heen te blijven kijken. In dit gebied bijvoorbeeld ligt aan de zuidzijde Utrecht, maar aan de noordzijde begint direct het hele MRA-gebied. Daarmee wordt het gebied rondom het Amsterdam-Rijnkanaal onderdeel van een grootstedelijk netwerk en komt er veel druk op het gebied om allerlei verstedelijkingsopgaven op te lossen, zoals windenergie en onderstations maar is er ook een grote recreatiedruk. Deze twee ruimtevragers concurreren met elkaar. Er is hier dus noodzaak voor een goed ontwerp.

Voor het veenweidegebied werd gezegd dat er duidelijke keuzes moeten worden gemaakt waarin ook eerlijk moet worden gecommuniceerd richting de boeren. De boeren zijn belangrijk voor het landschappelijk beheer en om de kwaliteiten van de omgeving hoog te houden, voor landschap en natuur. Welke landbouw heeft een toekomst in dit gebied? Ook werd er gepleit voor het gebruiken van lineaire ruimtelijke dragers om de energieopgave aan op te hangen, langs infrastructuur of lintdorpen bijvoorbeeld. Daarmee kan de open ruimte ontlast worden.

In dit gebied liggen ook meerder kleine kernen. Er zou beter gekeken moeten worden naar hoe deze kernen vitaal te maken en houden, bijvoorbeeld door toestaan van kleinschalige woningbouw, genoeg werkgelegenheid en aanwezigheid van scholen. Daarbij werd ook gezegd dat de omgeving rondom station Breukelen een witte vlek is, terwijl hier ontzettend veel potentie ligt. De vraag werd gesteld hoe er zou moeten worden omgegaan met verantwoordelijkheid, waar neemt de provincie de regie en waar laat de provincie het aan de gemeenten over?

Goed combineerbaar

- Waterberging i.c.m. groenblauwe verbinding
- Woningbouw kleine kernen i.c.m. vitaliteit en behoud dorpen als hechte gemeenschap
- Energie bundelen met infrastructuur en lineaire structuren

Moeilijk combineerbaar

- Windenergie en hoogspanning in de noordoostelijke hoek i.c.m. alle steden en kernen eromheen die recreatief gebruik willen maken van deze open groene ruimte

Niet combineerbaar

Welke rol moet de provincie hierin nemen?

- Mogelijkheden bieden voor de reguliere landbouw, plekken aanwijzen waar dit nog wel mogelijk is

- Helderheid geven over station Breukelen: uitwerking plan en wie neemt de verantwoordelijkheid

Overig

- Regiopoort Breukelen als kans
- Natuur houdt niet op bij de stadsgrens, doortekenen de steden in
- Het noordoostelijke deel van het gebied is helemaal volgepland
- De omgeving stedelijk gebied ook in kaart brengen en niet maar tot de provinciegrens tekenen
- De groenblauwe verbinding (de natte as) in samenwerking met provincie Noord-Holland bekijken
- De kleine kernen zijn nu niet zichtbaar op de kaart
- Bedrijventerreinen beschermen en een aparte werkkaart van maken, in plaats van woon-werk gecombineerd

Eemland

11/06/2025

Achtergrond

Eemland is een laaggelegen, deels buitendijks gebied met een kleidek op veen. Het landschap is weids en open, en staat bekend als een van de beste weidevogelgebieden van Nederland, met onder andere grote aantallen grutto's. De Grebbelinie vormt een historisch landschapselement. Het gebied is goed ontsloten via snelwegen en is een populaire bestemming voor fietsen en wandelen. De economie is voornamelijk agrarisch, met een focus op grondgebonden melkveehouderij.

Belangrijke opgaven zijn het creëren van extra ruimte voor piekwaterberging in het kader van klimaatadaptatie, het beschermen en uitbreiden van de drinkwaterwinning in de Eempolder, het stabiliseren van veenbodems en het inrichten van een robuust watersysteem. Daarnaast is er een opgave om de doelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn te realiseren en de groenblauwe dooradering te versterken.

Eerste reacties uit zaal

De opgaven zijn ingestoken vanuit de problemen, maar er liggen ook veel kansen in dit gebied. Die moeten goed worden opgenomen in de omgevingsvisie. De spreiding van recreatie in dit gebied is vooral interessant voor Amersfoort. Verduurzaming van landbouw is hier ook erg relevant, net zoals in het Groene Hart,

Eemzone

Algemeen

Er staat een zoekgebied voor een piekwaterberging gepland langs de Eem. De ruimte die uiteindelijk voor de waterberging gepland wordt, moet vrijgehouden worden en kan dus niet met andere functies worden gecombineerd.

De openheid is bij de Eemzone als kwaliteit benoemd. Maar dit zorgt ook voor veel restricties voor de opgaven die in het gebied liggen. Tijdens de sessie is een discussie gehouden over wat het belang is van het openhouden. Aan de ene kant werd geopperd dat het een bedreiging van het landschap is om de openheid op te geven, maar aan de andere kant werd de vraag gesteld of dit niet te streng is, wat ruimtelijke ontwikkeling moeilijk maakt.

De waterkwaliteit in de Eem is op dit moment niet goed. De vervuiling komt vooral van mest van het landbouwgebied en industrie in Amersfoort. Als het gebied vernat wordt zou deze vervuiling zich verder kunnen verspreiden. Voor de waterkwaliteit in de Eem is het belangrijk dat er een waterzuiveringsinstallatie in Soest wordt gemaakt, maar dat ligt buiten het grondgebied van de provincie en is dus moeilijk controleerbaar.

Er ligt een beschermd weidevogelgebied in dit gebied. Wat er precies extra nodig is voor de weidevogels moet op nationaal niveau worden bekeken. Tijdens de sessie ontstond een discussie over wat dit precies betekent voor de boeren. Aan de ene kant werd gezegd dat de weidevogels extra regulaties zullen opleveren voor landbouw, in de vorm van agrarische beheerpakketten, maar aan de andere kant werd benoemd dat de indeling van het land op dit moment een probleem vormt voor de boeren m.b.t. vogels die niet onder de beschermde weidevogels vallen. Ook werd er bevraagd of er mogelijk kansen zijn in het weidevogelgebied voor aquathermie of geothermie.

De opgaven voor woningbouw en economie missen, het gaat nu voornamelijk over natuur, landbouw en water. Er liggen een aantal bedrijventerreinen met een hoge milieucategorie in het gebied. Er werd hier gesproken over circulariteit van deze industrie. De ligging aan de Eem is gunstig als transportroute maar deze functies zijn moeilijk combineerbaar met de opgaven voor waterkwaliteit en natuur. Er ligt een wens voor de Eem als ecosysteem, maar dit is in conflict met de bedrijventerreinen. Er was overeenstemming dat dit allebei wordt gewenst, maar dat er goed moet worden uitgezocht hoe dit mogelijk is. Er volgde een discussie of deze natuurwaarden niet kunnen worden gecompenseerd in de uiterwaarden, want de rivier kan niet anders worden ingericht in verband met de doorvaarbaarheid.

Goed combineerbaar

- Verhoging van het peil in het IJsselmeer heeft invloed op het buitendijks gebied en Amersfoort, maar kan gecombineerd worden met het zoekgebied voor waterberging. Dit kan ook kansen opleveren voor het weidevogelgebied, en kan mogelijk gecombineerd worden met geo- en aquathermie.

Moeilijk combineerbaar

- In Isselt is woningbouw gepland, maar een deel daarvan zou beter moeten worden benut voor circulair

Niet combineerbaar

- Onderstation in de wespentaille, alleen dicht bij Spakenburg of aan andere zijde maar niet in het midden, zodat de ruimtelijke aantasting zo min mogelijk is
- De inrichting van de Eem voor zowel natuur als (circulaire) bedrijvigheid

Welke rol moet de provincie hierin nemen?

- Kan de provincie sturen op de waterzuiveringsinstallatie in Soest?

Gelderse Vallei

07/05/2025

Achtergrond

De Gelderse Vallei wordt gekenmerkt door sterke geomorfologische gradiënten tussen hoog en laag, droog en nat, zand en veen. Het landschap bestaat uit een kleinschalig coulisselandschap met beken, driften, kanalen en elementen als de Grebbelinie en Natura2000-gebieden. De regio biedt een gevarieerd woonmilieu met stedelijke, dorpse en landelijke woonomgevingen en een goede bereikbaarheid. Het economisch profiel richt zich op agrifood, maakindustrie en zowel grond- als niet-grondgebonden veehouderij.

Belangrijke opgaven zijn het herstel van natuur en biodiversiteit, waaronder het Natura2000-gebied Binnenveld, het verduurzamen van de veehouderij (met aandacht voor waterkwaliteit, stikstof en ammoniak), het faciliteren van de energietransitie (wind, zon en onderstations) en het realiseren van voldoende betaalbare woningen en groenblauwe voorzieningen als onderdeel van de NOVEX-opgave.

Eerste reacties uit zaal

De gebieden rondom grote stations zoals Veenendaal-De Klomp zijn nu onderbelicht maar bieden mogelijke kansen en ontwikkelrichtingen voor bereikbaarheid. Er werd een vraag gesteld over het toevoegen van extra natuurgebieden, gezien we achterlopen als provincie. Daarbij werd gezegd dat de Groene Vallei en de ecologische verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug worden meegenomen. Er werd ook gezegd dat natuur zich niet alleen tot natuurgebieden beperkt, maar vooral ook voorkomt in landbouwgebied en ook in de steden.

Beekdalzone

Algemeen

Als grote opgave werd gesproken over de verstedelijking van Veenendaal-Zuid. Er liggen in dit gebied al functies, en bij nieuwe ontwikkelingen moeten vooral het openhouden naar de heuvelrug en andere omgeving worden meegenomen. Er ligt een grote rol voor de provincie bij het kijken naar waar meer woningbouw komt.

Bij de verbinding met de Veluwe werd genoemd dat een grote wens een oversteekplaats over de snelweg is, maar hier ligt een conflict met Gelderland. Er wordt een voorstel gedaan voor een bufferzone rondom de beken, om zowel richting Heuvelrug als Veluwe te verbinden. Hier ligt een kans om zoveel mogelijk kwalitatief water vast te houden in het gebied. Maar dit gaat mogelijk veel consequenties hebben, hoe fors deze impact is en of dat problematisch is ligt onder discussie. Er lijken hier ook kansen te liggen voor meer bosaanplant.

De landbouwbedrijvigheid in de Beekdalzone wordt vooral uitgevoerd door jonge boeren, deze moeten meegenomen worden in de verduurzaming. Bij de inrichting van dit gebied moet vooral naar combinaties worden gezocht tussen landbouw en natuur, bijvoorbeeld door extensiveren. Omdat hier veel intensieve niet-grondgebonden veeteelt ligt is een grote vraag wel hoe dit kan worden geëxtensiveerd, en het gebied is aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied. Hebben we in de toekomst nog wel zoveel landbouwgrond nodig? Kleinschalige landbouw werd ook genoemd, alleen zijn er daarbij zorgen over de betaalbaarheid. In combinatie met de andere opgaven moet er wel ruimte worden gecreëerd voor de reconstructie van het landbouwgebied. Er werd gezegd dat de provincie duidelijkheid moet geven waar we bepaalde functies willen en waar niet. Moet er bijvoorbeeld verder worden geconcentreerd, of juist verspreid? En is het daarbij goed dat we ruimtegebruik willen combineren en niet alles sectoraliseren? Er ligt hier veel niet-grondgebonden landbouw waarbij veel stikstof wordt uitgestoten. Dit heeft negatieve effecten op de Veluwe, maar er werd gezegd dat dit vooral in Gelderland moet worden opgelost.

Goed combineerbaar

- Ecoduct met distributiecentrum eronder aan noordzijde en in verbinding met de Veluwe
- Bij de intensieve veehouderij kijken naar ophokplicht en kijken naar diervrije zones tussen de veehouderijen in, via trekvogelbesmetting. Mogelijk combineerbaar met waterberging en recreatie.
- Het waterbergend vermogen met bredere bufferstroken met ecologische belang
- Verbinding naar de Veluwe en waterberging
- Coulissenlandschap geeft mogelijkheden voor bos

Moeilijk combineerbaar

- Veenendaal-Zuid en de Nieuwe Meent als hot topic, bij meer bouwen is water een belangrijk aandachtspunt
- Bij ontwikkelingen bestaande functies inpassen en openheid naar heuvelrug
- Stikstof, enige plek met niet-grondgebonden landbouw. Een kans is om dit te ontwikkelen samen met de universiteit in Wageningen

Niet combineerbaar

Welke rol moet de provincie hierin nemen?

- Rol voor provincie bij bepalen waar woningbouw komt, ook interprovinciaal bekijken en binnen de WERV-zone

Overige opmerkingen

- Veel stoppende boeren en veel jonge boeren, extensivering alleen mogelijk bij minder boeren en dieren
- Er is kritiek over het wit laten van dingen buiten de provinciegrenzen, daar is ook informatie nodig om een goede afweging te maken over de gebieden binnen de grenzen van de provincie. Er is een informatietekort.

Kromme Rijn Zone & Eiland van Schalkwijk

11/06/2025

Achtergrond

Het gebied wordt gekenmerkt door een afwisselend landschap waarin fruitteelt, veeteelt en akkerbouw een belangrijke rol spelen. Economisch gezien ligt de nadruk op de agrarische sector, met name fruitteelt en akkerbouw. Het gebied maakt deel uit van een stedelijk netwerk en is centraal gelegen, nabij het Utrecht Science Park, en goed bereikbaar dankzij de omliggende snelwegen.

Er zijn diverse opgaven. In het westelijk deel ligt de focus op het creëren van ruimte voor stedelijke ontwikkelingen en het realiseren van kwalitatief hoogwaardige groenblauwe overgangen tussen stad en land. In het oostelijk deel draait het vooral om het versterken van de landbouw, waarbij ook rekening wordt gehouden met netcongestie en de relatie tot het omliggende landschap.

Eerste reacties uit zaal

Economie wordt in het algemeen op een ‘traditionele’ manier benoemd, maar het is ook belangrijk om recreatie daarin mee te nemen. Wat is de prioriteit in de stelling ‘ruimte vinden voor opgaven op het gebied van energie, werken, wonen, etc.) in relatie tot erfgoed en recreatie? Er werd ook gezegd dat het weten van de beperkingen van een gebied ook belangrijk is, bijvoorbeeld in dit gebied wat betreft klimaatadaptie en water vasthouden. Ook de consequenties van keuzes laten zien, met beperkingen in het ene gebied kun je een ander gebied ontlasten. Daarbij ontstaat de keuze over wat je waar oplost. Er werden ook vragen gesteld over de afbakening van het gebied, hier bij de oksel van het knooppunt (A28), maar elke indeling heeft voor- en nadelen en de indeling en begrenzing betekent niet dat we niet naar de onderlinge relaties zullen kijken.

Kromme Rijn Zone

Algemeen

Er wordt gezegd dat dit gebied werd geproblematiseerd, terwijl de gemeenten daar zelf anders over denken. Er is ook de opvatting dat het een mooi gebied is. Als ruimtelijke dragers worden de landgoederen en de Kromme Rijn genoemd.

Er ligt een woningbouwopgave in deze zone. Hierover werd gezegd dat er naar Houten gekeken kan worden als alternatief voor Rijnenburg, zelfs als Rijnenburg wel doorgaat. Een goede ruimtelijk inpassing is hierbij essentieel. Er werd ook gezegd dat er al genoeg eengezinswoningen zijn. Rijnenburg wordt gezien als logische plek in vergelijking met andere gebieden. In de tweede sessie ontstond een vrij stevige discussie over Houten, er werd gezegd dat de plek eigenlijk niet geschikt is voor de vraag. Er zijn ook

Statenleden die voor Houten-Oost zijn, en het juist als een mooie kans zien voor de ontsluiting van de stad. Over de woningbouwopgave werd voorgesteld om binnenstedelijk jaren '60 eengezinswoningen te slopen en daar hogere woontorens te plaatsen.

Energieinpassing is hier een ruimtelijk vraagstuk, met zowel zon op land, windenergie en onderstations. De openheid van het gebied mag hierin niet in het geding komen te staan, de prioriteit moet hier gegeven worden aan landbouw en natuur. Een hoogspanningsstation heeft een grote ruimtelijk impact, het is eigenlijk een klein dorp wat je bouwt. Er kan ruimtelijk beter gekaderd worden wat er door de provincie wordt toegestaan als hoogspanningsstation. Er ligt een vraag van 25 ha, hoe kan dit worden ingepast? Op bedrijventerreinen is het inbouwen duurder, daarom worden er naar andere gebieden gekeken.

Voor landbouw liggen er ook opgaven, deze moet verduurzamen en de fruitteelt gaat gepaard met bestrijdingsmiddelen waardoor er ook veel bijensterfte is. Er wordt gesproken over een zonering, een bufferzone, aanbrengen tussen de fruitteeltbedrijven als oplossing.

Over het drinkwater zoekgebied werd gezegd dat drinkwaterbedrijven altijd op zoek zijn naar nieuwe bronnen in plaats van dat ze bestaande bronnen beschermen. Het zoeken van nieuwe bronnen levert weer een ruimtelijke opgave op. Er moet hier ook gezocht worden naar een andere drinkwaterwinning dan de diepe winning. In dit gebied is de waterkwaliteit beschermen relevant in combinatie met de drinkwaterwinning. Er liggen vele fruitteeltbedrijven die pesticiden gebruiken, verduurzaming hiervan zou in gang moeten worden gezet.

Goed combineerbaar

- Klimaat en energie samen ontwikkelen met natuur, vraagt om een goede visie
- De Kromme Rijn en de landgoederen als kwaliteitsas

Moeilijk combineerbaar

- Het type verstedelijking komt niet overeen met de vraag (hoogbouw Houten)
- Kwaliteit water en fruitteelt, deze moet verduurzamen (pesticiden)
- Wateropgaves (kwaliteit/zoetwater/piek)
- Ruimte tussen fruitteelt, landschappelijke diversiteit (landgoederen) is goed voor biodiversiteit

Niet combineerbaar

- Insectenpopulatie en bestrijdingsmiddelen fruitteelt
- Is er ruimte voor visuele inpassing onderstations (i.v.m. veiligheid)? Het kostenplaatje is dragend

Welke rol moet de provincie hierin nemen?

- Er kan ruimtelijk beter gekaderd worden wat er door de provincie wordt toegestaan als hoogspanningsstation.
- Inpassing onderstations zou via een provinciale aanpak moeten gaan in plaats van per gebied

Overig

- Goed dat cultuur en erfgoed zo duidelijk op de kaart staat
- Betrekken van de zuidkant, buiten de provincie kijken
- Houten moet doorontwikkelen, niet alleen als noodoplossing als Rijnenburg niet lukt
- Hoe waarborgen we de kwaliteit van natuurnetwerken in het stedelijk gebied? De Kromme Rijn en de Vecht als structurerende elementen
- Meer energie steken in bestaand drinkwater i.p.v. zoeken naar nieuwe bronnen
- Laag bouwen in Houten, elders laag slopen en hoog opbouwen
- Open structuren behouden
- Hoe ontwikkelen Houten-Oost
- AIZ-zone is rommelig

Utrechtse Heuvelrug

11/06/2025

Achtergrond

Het gebied omvat het op een na grootste bosgebied van Nederland en speelt een cruciale rol in de nationale drinkwatervoorziening. Het stedelijk netwerk wordt gekenmerkt door een rijke cultuurhistorie, met een agrarisch en militair verleden, en trekt veel recreanten. Economisch zijn vooral de zorg- en recreatieve sector van belang.

De gebiedsopgaven richten zich op het opwaarderen van de Utrechtse Heuvelrug en haar flanken tot één samenhangende landschappelijke en natuurlijke eenheid, het verminderen van recreatiedruk, en het integreren van defensie terreinen via een gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast vraagt het gebied om het robuust maken van het hydrologisch systeem (Blauwe Agenda) en een zorgvuldige omgang met de toenemende verstedelijkingsdruk.

Eerste reacties uit zaal

Een de belangrijkste opgaven van dit gebied is het bewaken van het areaal natuur, dat altijd onder druk staat bij ruimtelijke uitbreidingen. Er ligt ook een defensie terrein in dit gebied, waarover werd gezegd dat de provincie de regie moet pakken om ervoor te zorgen dat bij ontwikkelingen ook wordt bijgedragen aan andere hoofdwaarden in het gebied. Er werd een opmerking gemaakt over het verminderen van de recreatiedruk, dat staat namelijk bij veel gebieden als opgave omschreven, maar waar kunnen mensen dan wél recreëren. Er ligt ook een extra gebiedsopgave bij het vitaal houden van de landgoederen op de flanken.

Heuvelrugzone Utrecht-Amersfoort

Algemeen

De hoofdopgave van het gebied is het behouden en versterken van de heuvelrug als landschappelijke eenheid. Het gebied wordt doorsneden door meerdere wegen en er ligt druk vanuit verstedelijking, infrastructuur, recreatie en defensie. Ook het hydrologische systeem van de hoge zandrug speelt een grote rol, de zoetwaterbel onder de rug voedt zowel het drinkwater als de kwelstromen die op de flanken weer opkomen. De ligging tussen Utrecht en Amersfoort zorgt voor extra druk op het natuurgebied.

Het grote areaal aan bomen is een van de grote kwaliteiten. Dit moet worden bewaakt, maar levert ook kansen op om andere opgaven in te huisvesten, bijvoorbeeld het verstoppen van onderstations tussen de bomen. Soesterberg is een habitat voor veel soorten en unieke boomsoorten. De vraag werd gesteld of er hier nu genoeg bescherming voor is, of dat er extra maatregelen getroffen zouden moeten worden of zelfs een benoeming tot Natura 2000. Later werd hierover gezegd dat benoeming tot

Natura 2000 ook juist veel belemmeringen kan opleveren voor andere functies, maar ook dat dat ergens een vreemde stelling is. Leveren de andere functies niet juist belemmeringen op voor de natuur, waardoor extra bescherming juist op zijn plek is? Staatsbosbeheer beschrijft de grootste opgave van het gebied de verzuring door stikstof, waardoor bomen sterven en insecten verdwijnen. Het verminderen van de kwelstromen zorgt voor veel boomsterfte op de flanken. In de laatste sessie kwamen de landgoederen aan bod, deze kunnen gebruikt worden om een grotere rol te spelen voor zowel recreatie, biodiversiteit en het versterken van de cultuurhistorische structuren.

Er zijn woningbouwplannen op drie locaties. Dit moet in samenhang worden behandeld met de plannen voor het verbeteren van het OV-netwerk en de recreatiedruk. Doordat er meer mensen komen te wonen zijn er betere OV verbindingen nodig. De vraag werd gesteld wat er in de toekomst nodig is bij het uitbreiden van kernen, zijn winkels bijvoorbeeld nog wel belangrijk in de toekomst, of verdwijnt dit allemaal dit digitale wereld in? Er werd gezegd dat er al genoeg woningen in dit gebied zijn, en dat de woningbouwplannen die er liggen, plannen zijn voor villawijken met lage densiteit. Later werd hierover gezegd dat dit juist ook als kans aangegrepen kan worden door de woningbouw te koppelen aan nieuwe hoogwaardige natuur. Het is een politieke keuze hoeveel ruimte je waarvoor wilt vrijstellen. Er werd gezegd dat het soms lijkt alsof de ontwikkelaars door de Omgevingswet worden geholpen met het ‘ontwikkelen’ van het gebied, terwijl het gebied er niet per se beter van wordt. De overheid zou een grotere rol moeten pakken in het beschermen van de andere belangen.

Er is een beter verhaal nodig ten opzichte van het defensieterrein. Hoe kan dit als meekoppelkans gebruikt worden, waarmee er meer natuur- of recreatieterrein kan worden bijgevoegd, bijvoorbeeld in de verbinding naar het Henschotermeer. Het lijkt of in de plannen voor het terrein vooral de wens voor veel verharding en een 24/7 gebruik is. Ook de verbinding van het terrein met de omgeving over het bestaande wegennetwerk zorgt voor extra druk, en de vraag werd gesteld of er een spoorverbinding naar Amersfoort kan worden aangelegd.

Goed combineerbaar

- De verstedelijking en de OV-verbinding zijn onlosmakelijk verbonden
- Ontwikkeling woningbouw en defensie als kans voor natuurontwikkeling

Moeilijk combineerbaar

- Bosrijk gebied beschermen t.o.v. overige opgaven
- De hoogwaardige OV-verbinding moet goed onderzocht worden i.c.m. het verminderen van de recreatiedruk. Nodigt dit niet juist uit tot een nog intensiever gebruik van het gebied?
- Soesterberg is belangrijk voor biodiversiteit maar dit komt in het geding door toevoegen van woningen en infrastructuur

- Defensie zorgt voor grotere druk op het wegennetwerk
- Verstedelijking en landgoederen

Niet combineerbaar

- Versterken landschappelijke eenheid heuvelrug en verstedelijking

Welke rol moet de provincie hierin nemen?

- Bewaken van de kwaliteit van het defensieterrein, regie op nemen

Overig

- Soesterberg kan wel wat vitaliteit gebruiken
- Soesterberg als nieuw Natura 2000, is er meer bescherming nodig?
- Robuuste verbindingen voor natuur naar de omgeving nodig
- Verzuring van de grond en boomsterfte meenemen
- De kwelstromen voeden bos op de flanken, dat staat er slecht voor voor de toekomst

Stedelijk Netwerk

11/06/2025

Achtergrond

Het gebied kenmerkt zich door een unieke mix van historische steden en dorpen, diverse landschappen, natuurgebieden en cultureel erfgoed die dicht bij elkaar liggen. Het stedelijk netwerk bestaat uit een samenhangend geheel van steden en dorpen, en de regio behoort op economisch vlak, met name in de sector life sciences & health, tot de meest competitieve van Europa.

De gebiedsopgaven richten zich op integrale verstedelijking waarin wonen, werken en voorzieningen samenkomen, het beter afstemmen van vraag en aanbod van bedrijventerreinen, en het realiseren van een schaalsprong in een samenhangend en multimodaal mobiliteitssysteem. Daarnaast is er aandacht voor het ontwikkelen van kwalitatief hoogwaardige groenblauwe overgangen en recreatieve mogelijkheden.

Eerste reacties uit zaal

Er werden opmerkingen gemaakt over de uitsnede, deze is nu als een cirkel weergegeven maar daardoor wordt ineens Zeist bijvoorbeeld bij Utrecht betrokken. Hier moet een andere vorm voor worden gevonden. De uitsnede is niet helemaal duidelijk, het stedelijk netwerk is eigenlijk een laag die bovenop de zes landschappen ligt. Een extra opgave voor de hele provincie werd benoemd met de logistieke druk en distributie met betrekking tot pakketdiensten etc. Er werd de vraag gesteld hoe er wordt omgegaan met ontwikkelingen die we nu nog niet kunnen voorspellen, zoals drones en zelfrijdend verkeer. Kunnen we hier experimenteerruimte voor inbouwen, zodat we ook nog flexibel kunnen reageren op dit soort ontwikkelingen? Er is behoefte aan het explicieter benoemen van groen in de stad. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar is iets anders dan de relatie stad-land die wel benoemd staat in de opgaven. Er is ook behoefte aan het interprovinciaal bekijken van het stedelijk netwerk, zoals de verstedelijkingsas over Mijdrecht en Uithoorn naar het MRA. Als laatste werd de vraag gesteld wat voor provincie we zijn als we alle opgaven hebben aangepakt?

Stedelijke Zone Utrecht

Algemeen

Er liggen hoge dichtheden wat betreft recreatie in de stad, er moet rekening mee worden gehouden dat dit een ruimtevraag heeft en er dus niet helemaal volgebouwd kan worden. De provincie zou hier kaders voor moeten geven richting gemeente, omdat een aanpak hiervoor ook effecten heeft buiten de stad, zonder op de stoel van de gemeente te gaan zitten.

Er werd benoemd dat de drukste snelweg van Nederland hier door het meest dichtbebouwde gebied van Nederland loopt. Daarover zou iets moeten worden opgenomen in de visie. Het levert ook gezondheidsrisico's op, zoals een verminderde luchtkwaliteit (toename van 7% stikstof). Bij uitbreidingen en ontwikkelingen aan het wegennetwerken moet hier rekening mee worden gehouden. Overkapping van de A12 wordt genoemd als mogelijk oplossing, bijvoorbeeld door toevoeging van hoogbouw. Op rijksniveau wordt hier ook over nagedacht rondom verkeersknooppunten.

Het OV is een belangrijke drager van stedelijke ontwikkelingen. De verdichtingsopgaven liggen in de grotere steden, maar ook bij de regiopoorten. Ook het ontlasten van Utrecht Centraal werd benoemd, de ontsluiting van het gebied zou via andere plekken kunnen verlopen in plaats van dat iedereen naar het centrum gestuurd wordt.

Vanuit de stad en naar de stad is een grote stroom van goederenvervoer, dit zorgt voor grote congestie. Fietsvervoer wordt genoemd als oplossing binnenstedelijk. Voor vervoer over water is de A12 de enige 'haven', maar er wordt hier gesproken om daar een woonlocatie van te maken. In de ring zou plek kunnen zijn om experimenteerruimte in te bouwen, bijvoorbeeld voor de circulaire economie.

De komende jaren komen er nog meer mensen bij. De ambitie is om mensen te laten wonen en opleiden om de slag naar een circulaire samenleving te maken. De stapelkaart Wonen en Werken zou moeten laten zien hoe we dit vormgeven. Er ligt ook een ergernis bij Rijnenburg als woningbouwlocatie, hier ligt namelijk een enorme opgave voor energie, recreatie, etc. Rijnenburg zou daardoor niet kunnen slagen. Wat is dan het effect op alle andere gebieden? Er werd gepleit om het goed te doen op een plek. De samenkomst van al deze opgaven zorgt ervoor dat er een ontwerp-opgave ligt, waarin dit integraal zou moeten worden bekeken. In de laatste sessie wordt gepleit voor minder segregatie en zouden er meer werklocaties in de wijk moeten worden opgenomen.

Goed combineerbaar

- Werkplek nabijheid – wonen, werken, opleiden

Moeilijk combineerbaar

- Ruimte houden voor recreatie in de stad en niet té dicht bebouwen
- Relatie tussen wegen en luchtkwaliteit, mogelijkheid voor overkappen d.m.v. hoogbouw
- Koppelen NNN-USP
- Pas op voor uitdijen stad (10 min)
- Minder segregatie

Niet combineerbaar

- Opslag en distributie van pakketjes, logistiek levert een conflict op

Welke rol moet de provincie hierin nemen?

- Kaders stellen voor genoeg hoogwaardige recreatiegebieden in de stad, om het buitengebied te ontlasten

Overig

- Hoe gaan we om met drukte op de snelwegen? (A12)
- Beter benadrukken OV-haltes en verbindingen
- Niet vergeten ruimtelijke opgaves (naast wonen) in Rijnenburg
- Denk na over verbindingen tussen Rijnenburg en omgeving
- Wat als Rijnenburg niet lukt? Altijd maar faciliteren groei?
- Leefbaarheid in de stad waarborgen (10 minuten stad), niet iedereen de stad in maar ook zorgen voor regionale kwaliteiten
- Experimenteerruimte zelfrijdens vervoer, zeker in de stad
- Oplossing ondergrond A12 wordt nooit besproken (ja, duur)